

Met 136.000 zoogkoeien is Tsjechië geen wereldspeler op vleesveegebied. Toch zijn de stamboeken erg actief in het zoeken naar de nieuwe generatie stervaders. Opfokstations spelen hierbij een centrale rol in een land waar vleesveehouders profiteren van de toetreding tot de EU.

De aanwezigheid van een uit Noord-Amerika geïmporteerde bizonstier op het erf van het Tsjechische stieropfokstation van Pavel Kozák in Chunkov is zowel imposant als bijzonder. 'Voor de hobby', glimlacht Kozák en hij wijst naar een openfrontstal waar een aantal Belgische-witblauwkoeien relaxed ligt te herkauwen. 'Ook deze koeien zijn hobby. Ik heb negen Belgische-witblauwkoeien en waarschijnlijk ben ik daarmee de grootste Belgische-witblauwfokker van Tsjechië.'

Het houden van vleesvee gebeurt ondanks de grootschalige landbouw van het land niet in grote aantallen. De teelt van granen en andere akkerbouwgewassen is al jaren financieel interessanter. Het zijn voornamelijk de bergachtige streken waar extensief gehouden vleesvee de schrale weiden begraast. Tsjechië telt 136.000 zoogkoeien, die jaarlijks een even groot aantal nakomelingen voortbrengen. Charolais en het Tsjechisch Fleckvieh zijn de meest populaire rassen. 'Boeren die vleesvee houden, willen er zo min mogelijk tijd aan besteden. Koeien moeten bij voorkeur zelf afkalven. Een ras als het Belgisch wit-

blauw is daarom nauwelijks populair', legt Kozák uit.

Opfokstations en veiling

Ondanks het feit dat vleesvee op bescheiden schaal gehouden wordt, zijn de verschillende stamboeken wel erg actief. Zo wordt er een streng selectiebeleid gevoerd voor de te gebruiken fokstieren via opfokstations. Pavel Kozák startte in 1996 zo'n opfokstation. 'De stamboeken wijzen op basis van afstamming beloftevolle stierkalveren aan. De eigenaren kunnen deze vervolgens laten testen op groeivermogen, waarna er een selectie kan plaatsvinden', legt Kozák uit. Vorig jaar testte hij ongeveer 150 stiertjes, die in leeftijdsgroepen

Pavel Kozák: 'Tsjechische veehouders willen zo min mogelijk arbeid met vleesvee'

Tsjechië

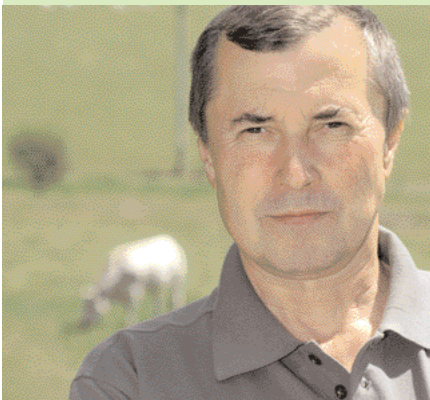
Opfokstations belangrijke spil in fokprogramma's van breed gamma rassen

Vleesvee in Tsjechië

Jan Valiček: 'Fleckvieh betere moedereigenschappen dan Piemontese'

In 1996 was Jan Valiček een van de medewerkers van een kalverenopfokbedrijf toen ontslag dreigde na het faillissement van het toeleverende melkveebedrijf.

Jan Valiček: 'Tien tot twintig procent hogere vleesprijs door biologische bedrijfsvoering'

Samen met een collega kon Valiček de aandelen van het opfokbedrijf kopen en zo werd hij mede-eigenaar van een aantal sterk verouderde stallen en 600 hectare grasland in Březová, vlakbij de grens met Slowakije. De eerste jaren werd een moeizame herstart gemaakt met een bescheiden varkens- en vleesveetak. De overstap naar een biologische bedrijfsvoering zorgde uiteindelijk voor financiële wind in de zeilen. Het bedrijf telt nu 180 vleesveemoederdieren met bijhorend jongvee, waarvan 50 van het Piemonteseras en 130 Fleckviehkoeien. 'Doordat we biologisch zijn gaan werken, krijgen we een tien tot twintig procent hogere vleesprijs', legt Valiček uit. Momenteel ligt de gangbare vleesprijs per kilogram levend gewicht tussen de 0,80 en 1,40 euro, afhankelijk van de kwaliteit. Valiček geeft de voorkeur aan Fleckvieh bo-

ven de Piemontesedieren. 'Piemontese koeien hebben minder goede moedereigenschappen en ze moeten intensiever gevoerd worden. Bovendien zijn Piemontese koeien een stuk angstiger van karakter.'

Valiček werkt voor een beperkt deel met KI, maar de meeste koeien worden drachtig van natuurlijk dekkende stieren. Van het Piemontesekoppel gingen al enkele stiertjes naar een opfokstation, waar op veilingen goede prijzen werden betaald. Trots toont Valiček de beker die zijn huidige dekstier (Cuneo x Lugano) drie jaar geleden won op de nationale show. 'Het fokdoel? Goede vleeseigenschappen en vooral: relaxte koeien', en hoofdschuddend kijkt hij de Piemontesekudde na, die wegsprint voor de naderende fotograaf.

Tsjechisch Fleckvieh wordt extensief gehouden

van 9 tot 11 maanden gedurende 120 dagen nauwgezet worden gevoerd en worden gevolgd in ontwikkeling, gezondheid en voeropname.

De negen opfokstations die Tsjechië rijk is, testten vorig jaar gezamenlijk 785 stiertjes op nagenoeg dezelfde wijze. Het grootste opfokstation, OPB Osik, testte daarvan 193 stiertjes en is een onderdeel van CZ Delta, de dochteronderneming van CRV. Het bedrijf OPB Cunkov van Pavel Kozák is met 150 geteste stiertjes het tweede grootste opfokstation.

Na de test vindt er een selectie plaats door het stamboek en met het bekendmaken van de resultaten houdt Kozák viermaal per jaar aansluitend een veiling. 'Op deze veilingen zijn zowel fokkers als KI-organisaties aanwezig. Alleen de beste dieren uit de test mogen van het stamboek ingezet worden voor fokkerij en worden geveild, de overige worden afgemest.'

Kozák's opfokstation heeft een hoge dier-

De conditie van de stieren laat niets te wensen over. Er wordt duidelijk intensief gevoerd. Het rantsoen bestaat uit maïs en hooi en nagenoeg onbeperkt sojaschroot. De Charolaisstieren groeien het hardst, verzekert Kozák en hij praat over een gemiddelde groei van 1600 gram per dag.

Er is recent geïnvesteerd in een nieuwe veilingplaats en een verwarmde, fraai aangeklede kantine met bar. 'Naast de dagvergoeding die veehouders voor de stiertjes betalen, subsidieert de overheid ons voor het testen van stieren met 70 euro per dier', beantwoordt Kozák de vraag naar de financiën. 'We willen in de toekomst meer dieren testen en uitbreiden met een laboratorium waar we zelf sperma kunnen testen op kwaliteit. De aandacht voor vleesvee zit merkbaar in de lift. Sinds Tsjechië deel uitmaakt van de EU is de markt voor vleesvee aangetrokken.'

Jaap van der Knaap

gezondheidsstatus en de stieren zijn gegarandeerd vrij van IBR, brucellose, tbc en leukose. 'Dat kost extra inspanning, zoals veelvuldig bloedonderzoek. Maar vanwege onze status zijn hier de laatste tijd goede veilingprijzen betaald', en fijntjes merkt hij op dat twee concurrerende opfokstations geen IBR-vrije status hebben. Tijdens de laatste veiling bedroeg het gemiddelde van 33 stieren van diverse rassen iets meer dan 3500 euro, terwijl er

Opfokstation OPB Cunkov

voor de veilingtopper 5136 euro werd betaald. 'Dat was een hoornloze Charolaisstier waarvan bekend was dat Franse fokkers er graag sperma van wilden kopen', verklaart Kozák de goede prijs.

Overheidssubsidie

De kleurvariatie in de stallen is groot. Van acht vleesrassen lopen er dieren die getest worden. Naast Charolais- en Fleckviehstieren zijn er jongens van Aberdeen Angus, Limousin, Piemontese, Hereford, Belgisch witblauw en Blonde d'Aquitaine.